

Arran d'un sonet dedicat a Joan Marí Cardona

Josep Marí
Escriptor i Pintor

18 L'octubre de 1995 jo era a mig camí de l'escriptura del meu llibre de sonets *Respira el món*, publicat per Columna el 1999. La redacció del poemari abraça escassament tres anys, per bé que el gruix del llibre, que conté 84 sonets, no ultrapassa gaire els dos primers. Això vol dir que, en dos anys, tractant-se de poesia -de sonets, justament!-, vaig escriure força, i aquell mes degué ser un dels més fèrtils. El dia 7 jo arribava a París amb avió, però el mateix dia sortia amb el TGV cap a Nantes. Durant el trajecte vaig escriure el sonet "*Després que dalt París mor la llum rasa*". El dia abans, al Zurich, havia escrit "*En un vell cafè de Barcelona*". Vaig romandre a França fins a les acaballes d'octubre, i, al meu estimat bar de Les Couëts, Chez Georges - que ara en diuen Les Acacias-, vaig escriure sonets dia sí dia també. Allò era una d'aquelles passes benignes que els poetes acollim de tan bon grat. El dia 18 interrompia el meu sojorn a la vora de Nantes i del Loira i me'n tornava amb el TGV cap a París per passar-hi dos o tres dies i visitar una exposició antològica de Paul Cézanne, un dels meus pintors admirats. L'endemà don Joan, amic benivolgut i company de maldecaps culturals, de camins i fatigues, era objecte d'un homenatge a Eivissa, al seu poble natal de Sant Rafel de la Creu: complia setanta anys. Atès que jo no hi podia ser, m'havia fet el propòsit de fer-li arribar per fax alguns mots de record. Quina cosa millor que compondre un sonet per entretenir les dues hores de viatge en aquella mena de cavall desbocat! Naixia la "*Lletra cor-*

dial a un canonge arxiver", un sonet festiu i juganer, no exempt d'aquella ironia saludable amb què el canonge i jo despatxàvem les converses menors, que són les més glorioses.

Tinc davant meu el manuscrit original del sonet, que, en la versió que hom va llegir a l'església de Sant Rafel el dia 19 d'octubre, data del natalici de Joan Marí Cardona, ja es devia assemblar més a la versió definitiva. Entre aquesta i l'original -reproduïdes totes dues en aquestes pàgines-, el lector curiós podrà observar les mutacions més notables del procés creatiu, encaminades sempre a fer més concís, expressiu i sonor el llenguatge poètic.

Quan en el vuitè vers del sonet jo escrivia "*Setanta anys per a vós són temps menu*", no feia un afalac gratuït al canonge arxiver: hi manifestava la convicció que la seva salut era de ferro i que ens enterraria a tots. Quina altra cosa es podia deduir d'aquella empenta i energia que governava els seus actes, d'aquella vivor, d'aquella alegria que deixava anar, de tant en tant, una rialla franca, d'aquell to de vegades burleta que els seus ulls clars escantaven, entre el fumet prim d'un cafè i el núvol dens d'un cigar que el canonge arxiver es fumava, per terços, rere les tres menjades! L'investida terrible del càncer, com si d'un ca ferotge es tractés, ha anorreat sis anys després el sentit d'aquell vers, perquè l'amic i company ja no és, d'aquest món, i no és poc, més que un record invasor i entranyable.

Discret
 posat de pagès, canonge astut,
 prompte a l'ajut, distret i ben despert,
 l'ull viu -l'esguard- i el cap un poc desert,
 no em feu retret que avui no hagi vingut.
 Des del tren
 penso en vós des del tren. No vaig perdut.
 París, Cézanne, m'esperen. Qui s'ho perd?
 Prou guerra heu de dar
 Dareu prou guerra encara, n'estic cert
 Setanta anys, per a vós, són temps menut.

Si missen i lligalls em fessin llest
 aviat em faria capellà,
 canonge i tot, si us plau i no us sap greu.
 Això, però, -lloat Déu sia- un jorn
 Però això ja és miracle manifest
 A mi em vindria gran ser sagristà
 No penseu, doncs, que us vulgui fer el vellut.
 No penseu, doncs, ↑ prendre el torn.
 guanyar

18-X-95

Facsimil del manuscrit del sonet.

LLETRA CORDIAL A UN CANONGE ARXIVER
 (Joan Marí Cardona)

Discret posat pagès, canonge astut,
 prompte a l'ajut, distret i ben despert,
 l'ull viu -l'esguard- i el cap un poc desert,
 no em feu retret que avui no hagi vingut.

Des del tren penso en vós. No vaig perdut.
 París, Cézanne, m'esperen. Qui s'ho perd?
 Dareu prou guerra encara, n'estic cert.
 Setanta anys per a vós són temps menut.

Si missen i lligalls em fessin llest,
 aviat em faria capellà,
 canonge i tot -lloat Déu sia-, un jorn.

Això, però, és miracle manifest.
 A mi em vindria gran ser sagristà.
 No penseu, doncs, que us vulgui prendre el torn.

*El sonet en la seva forma
 definitiva, inclòs al llibre de
 Josep Marí "Respira el món".*